

İlyas TEKİN*

GİRİŞ: Tarih boyunca devletlerin yönetim şekilleri vardır. Bu yönetim şekilleri, monarşi, oligarşi, teokrazi ve demokrasi şeklinde bir gelişim seyri göstermiştir. Monarşi ya da krallık, kral, imparator, padişah ve emir gibi idarecinin devlet başkanı olduğu ve idareyi hayatı boyunca elinde bulundurduğu bir yönetim şeklidir. Demokrasinin en gelişmiş ve en ileri şekli olan Cumhuriyet, genellikle monarşi ve krallık ile mücadele edilerek elde edilmiş bir kazanım; milletlerin demokrasiye geçişleri ile birlikte gelişmiş olan en iyi devlet yönetim biçimidir.

A- Cumhuriyet ve Demokrasi:

Yüce Türk Milleti'nin, istiklal ve istikbalini yok etmek isteyen düşmanlara karşı başlattığı Kurtuluş Savaşı'nı, tarihte benzeri görülmemiş bir kahramanlık örneği ortaya koyarak zaferle taçlandırdığı en önemli gurur tablolarından biri olan **Cumhuriyet**, eşitlik ve hürriyet temeline dayanan bir idaredir.

Önce 23 Nisan 1920 Cuma günü hatimler okunarak, **Hacıbayram Camii**'nde Cuma namazı kılınarak, hem camide ve hem de **Büyük Millet Meclisi** önünde, dualar edilerek cumhuriyet ve demokrasinin ilk adımı olan **Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)** açıldı. Ardından **29 Ekim 1923**'te Cumhuriyet ilan edildi.

Türk Milleti'nin karakterine ve adetlerine en uygun olan idare, Cumhuriyettir.

Cumhuriyet demek, demokrasiyle devleti yönetmek; iktidarın bir aileye veya bir zümreye ait olmadığı, egemenliğin milletin elinde olduğu bir yönetimdir. Bu yönetimde halk egemenlik hakkını, Anayasa ve yasalarda öngörülen süreler içinde belirli zamanlarda seçtikleri ile kullanır.

Devletin egemenliği kullanmadaki yetkili temel organları “**üç y**” denilen, **yasama, yürütme ve yargıdır**.

* E. Üsküdar Milli Eğitim Md.
ilyastekin3453@gmail.com

info@turkaydergi.com

Yasama organı TBMM, yürütme organı, Cumhurbaşkanlığı ve Bakanlar Kurulu ve yargı organı ise **BAĞIMSIZ** mahkemelerdir. Adli yargının yüksek mahkemesi **Yargıtay**, idari yargının yüksek mahkemesi ise **Danıştay**'dır.

Cumhur, halk demektir. Cumhuriyet ise halkın yönetimidir.

Demokrasi, devletin siyasi rejimini ifade eder.

Demokrasilerde, **hürriyet, eşitlik, kardeşlik, vatandaşlık, sorumlu yönetim, etkin denetim, siyasette dürüstlük, açıklık ve katılım** gibi temel ilkeler vardır.

Yönetime gelecek olan idareciler, demokratik seçimle iş başına gelir ve yine seçimle gider. Seçimle gelmek gibi seçimle gitmek de çok önemlidir. Demokrasinin özelliği ve güzelliği budur. Bugün için en ideal bir yönetim şekli olan demokrasi, cumhuriyet ve demokrasinin kazanımlarından yararlandığı halde, bazıları tarafından bilerek veya bilmeyerek eleştirilmiştir ve eleştirilmektedir. Gelecekte belki daha iyi bir yönetim şekli oluşabilir.¹ Ancak demokrasi veya cumhuriyet idaresinin İslâm'a aykırı bir tarafı olmadığı gibi, aksine gerçek manada usulüne uygun uygulansa İslâm'a uygun bir idare şekli olduğu açıktır. Ayrıca günümüzde mevcut 57 kadar İslâm ülkesinin durumuna baktığımızda, demokrasi ve cumhuriyetin ne kadar güzel ve önemli bir idare sistemi olduğu görülür.

B-Adalet, Liyakat, Emanet ve Ortak Akıl:

Zira Kur'an-ı Kerim, yönetim hukuku ile ilgili bir siyasi sistem önermemiş; siyasi gücü elinde bulunduranlara temel ilkeler ve kurallar koymuştur. Bu ilkeler, **hürriyet, sorumluluk, hak, adalet, liyakat, emaneti ehline vermek, istişare ve şûrâ/danışmadır**. Kur'an-ı Kerim, yöneten ve yönetilenler arasında âdil bir idare emretmiş; idari görevleri emanet sayıp bu görevlerin tesliminde emanetin ehline verilmesini, çok açık bir ifade ile emretmiştir.²

Sevgili Peygamberimiz de Kur'an-ı Kerim'in yönetimle ilgili önerdiği genel çerçeveye göre hareket etmiştir, başkası da olamazdı zaten.

Peygamberimiz kendisinden sonra gelecek olan halifeyi belirlememiş, kimseye vekâlet vermemiş ve yetkilerini hiç kimseye devretmemiştir. Demek ki kendisinden sonra gelecek ümmetin uygun görmesi ile kendi yöneticisini seçmesinin daha doğru ve bunun Müslümanların bir hakkı olduğuna işaret etmiştir. İslâm, gücünü haktan ve halktan alan, insan haklarının korunmasına yönelik hukuki düzenleme yapılmasını istemiştir. Bu konuda genel çerçeve çizmiştir. **Adalet, liyakat, emanet ve ortak akıl** gibi.³

C-Dört Büyük Halifenin Seçimi:

Sevgili Peygamberimiz, **Bâkî** mezarlığından döndüğü 19 Safer ayı Çarşamba günü, gece hastalanmış ve hastalığı 13 gün sürmüştü. **1 Rebûl-evvel Pazartesi günü öğleden sonra da vefat etmişti.**⁴ İlk zamanlar mescidi teşrif edip namaz kıldırıyordu. Fakat vefatından önceki Perşembe günü yatsı ezanı okunmuş ve ashabı kiram, O'nu bekliyorlardı. Gitmeye niyet etmiş, fakat üç kez baygınlık geçirip yıkanmış, fakat mescide çıkamamıştı. Bunun üzerine: **"Ebû Bekir'e söyleyin namazı kıldırın."**⁵ buyurdu. Böylece Hz. **Ebû Bekir** (ra), Perşembe günü yatsı namazından itibaren Resulüllah vefat edinceye kadar 17 vakit namaz kıldırmıştır. Perşembe günü akşam namazı da, ashabı kiramn Resulüllahın arkasında kıldığı son namaz olmuştur.⁶

Bazıları bunu bir işaret sayabilir. Fakat zaten Hz. **Ebû Bekir** (ra) ashabı kiramın en büyüklere rindendi, herkesin sevdiği, saygı duyduğu bir insandı, hatta en faziletlisi idi. Peygamberimize hicrette arkadaşlık etmiş, mağarada üç gün onunla kalmış ve âyeti kerimede: **"İkinin ikincisi, O'nun arkadaşı, üzülme Allah bizimledir."**⁷ cümlesinin muhatabı diye övülmektedir. Buna rağmen Peygamberimizin irtihalinden sonra, ashabı kiramın uygun görüşü ile seçilmiştir. Onun gibi diğer üç büyük halife de aynı şekilde seçilmiştir. Zaten Peygamberimiz: **"Benden sonra hilafet 30 senedir."**⁸ buyurmuş ve öyle de olmuştur. Esas ondan sonra işler karışmış, dinle karışık saltanat kavgaları başlamış; çok üzücü olaylar meydana gelmiş ve 1400 senedir acıları, etkileri hâlâ bitmemiştir. Keşke sandık kurulsaydı da olgun bir hava içinde seçim yapılabilseydi ve o nahoş olaylar hiç olmasaydı!

D-Ebû Bekir Sıddîk (ra)'ın Konuşması:

Hz. **Ebû Bekir Sıddîk** (ra)'ın halife seçilmesinden sonra halka hitaben söylediği şu cümleler ne kadar anlamlıdır:

"Ey insanlar, en yeterliniz olmadığım halde, başınıza geçmiş bulunuyorum. Görevimi iyi yaparsam bana yardımcı olunuz; yanılırsam da doğrultunuz. Doğruluk emanet, yalancılık ihanettir. İçinizdeki en zayıf kişi, hakkını alıncaya kadar bana göre en kuvvetlidir. En kuvvetliniz de ondan başkasının hakkı alıncaya kadar, bana göre en zayıftır. Ben Allah ve Resulüne itaat ettikçe siz de bana itaat ediniz. Eğer Allah ve Resulünün yolundan ayrılırsam bana itaat etmeniz gerekmez."⁹

Kur'an-ı Kerim'in, Resulümüzün ve 4 büyük halifenin bize bıraktığı miras budur. Kur'an-ı Kerim, insanların **can, mal, akıl, din, hürriyet ve ahlaklarını** korumayı en önemli prensip olarak ortaya koyar, bunun tersini şiddetle reddeder.

Kur'an-ı Kerim'in en önemli ilkelerinden olan **İstişare / şûrâ / meşveret / danışma**, halkla ilgili bütün işlerde ortak akılla geleceğin planlanmasıdır. Yüce Allah (cc), yönetimle ilgili kararlarda peygamberimize (dolayısıyla insanlara) ashabına danışmayı emretmiş ve şöyle buyurmuştur:

E- İstişare yüce Allah (cc)'ın emridir:

1-"O vakit Allah'tan bir rahmet ile onlara yumuşak davrandın. Şayet sen kaba, katı yürekli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılıp giderlerdi. Şu halde onları affet; bağışlanmaları için dua et; iş hakkında onlara danış..."¹⁰

2-"Onların işleri aralarında şûrâ/danışma iledir."¹¹

Peygamberimiz vahiyle belirlenmeyen alanlarda istişareyi kendisine ilke edinmiş ve kurumsallaşmasını sağlamıştır. Onun bu davranışının ilham kaynağı bu âyeti kerimelerdir.

Peygamberimiz, dini bir hüküm olmayan alanların hemen her birinde istişare ederdi. Bazen insanlar, sorarlardı: **"Ya Resulellah, bu hususta vahiy mi geldi?"** diye. Eğer vahiy gelmediyse, çekinmeden görüşlerini söylerlerdi ve Peygamberimiz de onlara uyardı.

Bedir, Uhud, Hendek ve Tebük gibi savaşlarda ve sosyal hukuk alanında ashabi ile hep istişare ederdi.

Şüphesiz istişare önemli ve ayrı bir konudur. Ancak **Lokman Hakîm**'in, şu tavsiyesini nakledeyim:

“İşlerinizi tecrübeli insanlara danışın. Zira onlar, kendilerine pahalıya mal olmuş doğru görüşleri size bedava verirler.” İstişare eden pişman olmaz.

İslâm'da sınıfsız bir toplum hedeflenmektedir. **“adalet, merhamet ve şefkat”** gibi ilkeler önemlidir. Demokrasinin yaşayabildiği yönetim şekli ancak cumhuriyettir.¹²

F-Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi

2.Âyeti kerimede **“onların işleri aralarında şûra/istişare iledir.”**¹³ cümlesinde geçen **“şûrâ”** kelimesi aslında **“aridan bal alma”** manasına gelir ve güzel bir teşbihle istişare bala benzetilmiştir. Bu âyeti kerime, İslâm'da idare şeklinin, Müslümanların kendi aralarından seçecekleri **şûrânın** (danışma meclisinin) kararlarına dayandığına delil olarak gösterilir. Ayrıca **“şûrâ”**, **“teşâvür”** manasındadır.¹⁴ **“Teşâvür”** ise (ehli olan bilir), **“Tefâul”** babından gelir ki müştereklik ifade eder. **Müşâvere, müzâkere** gibi. Yani toplanılır, görüşler alınır, ortak akıl sonuçlandırılır. Buradaki **“beynehüm”** zamiri ile diğer cemi (çoğul) zamirlerde olduğu gibi, bu **şûrâ/istişare**'ye, kadın ve erkeğin katılması gerektiğine işaret vardır. Emri ve yetkiyi halk verir. Halk ortak meselelerini aralarında danışarak çözerler.

Hâkimiyetin gerçek sahibi ilahi iradedir. Onun için **“hâkimiyet Allah'ındır.”** diye çok slogan atılmıştır. Ancak hâkimiyetin kullanılması, halkın ortak iradesine vekâleten verilmiş bir sorumluluktur. Burada pek çok ülkeden önce kadına seçme ve seçilme hakkının verilmesi, cumhuriyetin en önemli kazanımlarından biridir. Bu ve diğer kazanımların kıymetini bilmek ve gereğini yapmak önemlidir.

Ne yazık ki, hâlâ kadınları hor ve hakir görenler vardır. Oysa kadınların tabii ve fiziki yapı olarak erkeklerden bazı farkları olsa da akıl, bilim, kabiliyet, yönetim yönünden bazen erkeklerden daha başarılı oldukları da görülmüştür. Tarih boyunca ilim, sanat ve teknikte, iş hayatında vs. de başarılı olup meşhur olan çok sayıda

İslâm kadınının yetiştiği bir gerçektir.¹⁵ Bu konuda **Arapça, Türkçe** eserler yazılmıştır. Son devir Osmanlı ulemasından **Mehmed Zihni Efendi** (1846-1913)'nin yazdığı **“Meşâhîrü'n-nisâ”**,¹⁶ İslâm öncesi ve İslâm döneminde ilim, edebiyat ve siyaset alanında meşhur olmuş **Arap, Türk ve İranlı** 1165 kadar hanımın biyografisini içeren bir ansiklopedidir.

Kur'an-ı Kerim'de **Meryem** süresi vardır ve **İsa** (as): **“Meryem oğlu İsa”** diye geçer. 34 âyeti kerimede Hz. **Meryem**'in ismi geçer.¹⁷ Bunun yanında ismi geçmese de işaret yoluyla bahsedilen kadınlar olduğu gibi, hakkında âyeti kerime inen kadınlar da vardır. Mesela Hz. **Meryem**'in babası **İmrân**'dır. Âyeti kerimede geçer.¹⁸ **İmrân**'ın hanımının adı geçmese de **“İmrân'ın hanımı”**¹⁹ (Hz. Meryem'in annesi) diye geçer. **Havva** vâlidemizden **“Âdem (as)'in hanımı-eşi”** diye bahs edilir.²⁰ **Nuh** ve **Lût** (as)'ın hanımlarından (kötü yönde), **Firavun**'un hanımından (**Asiye**) da iyi yönde bahs edilir.²¹ **Yusuf** (as)'a âşık olan **Züleyha**'dan;²² **Sebe** melikesi (Yemen'in kadın hükümdarı) **Balkıs** ile **Süleyman** (as)'ın kıssasından bahs edilir.²³

G-Osmanlı ve Babadan Oğula İntikal Eden Sistem:

Şüphesiz ki **Osmanlı** büyük bir medeniyettir ve **Osmanlı** olduğu için 623 yıl devam edebilmiştir. İftihar edeceğimiz önemli bir tarihimiz vardır. Çok önemli ilim ve devlet adamları yetiştirmiş, büyük zaferler kazanmış, büyük eserler meydana getirmiştir. Günümüzde Osmanlı'nın fethedip yıllarca idare ettiği, fakat sonradan kaybettiği **Avrupa**'da 27, **Asya**'da 14, **Afrika**'da 22 devlet olmak üzere toplam 63 devlet; **Osmanlı** sınırları içinde olmamakla beraber halifeye bağlı olan 8 devletle birlikte 71 devlet var. Ne yazık ki, kazandığı bu yerleri çeşitli sebeplerle kaybetti ve yıkıldı. Her kemalin bir zevali vardır.

Yanlışlar yok mudur? Elbette ki vardır. Zira padişahların hiç birisi peygamber değildir ve artık peygamber gelmeyecektir. Beşer hata yapabilir. Sadece peygamberleri yüce yaratan hatadan korumuştur; buna rağmen onlardan da **“zelle”** (yanlış, hata, yanılma)²⁴ denen küçük hatalar meydana gelebilir. Kim olursa olsun, doğruya doğru, yanlışla yanlış diyebilmeliyiz.

Osmanlı Devleti'ni tehdit eden en büyük tehlike, yabancılara sığınan şehzade veya diğer hanedan mensuplarının, tahtın mirasçısı olduklarını iddia etmeleri ve başta Bizans ve İran olmak üzere, düşman ülkelerin de bu fırsattan yararlanma arzularıydı. Çünkü sistem öyle, yönetim babadan oğula geçiyor. Birden fazla oğul varsa, sıkıntı başlıyor ve “**nizamî âlem**” için rakip olan öldürülüyordu.²⁵ Aksi halde bölünmeye varan daha büyük tehlikeler çıkabiliyordu. Bazıları bunu çok tenkit etmektedirler. Ancak devletin birliği ve bölünmezliği her şeyden önce gelir. Tabii ki kolay bir iş değildir. Yanlışlar da olabilir Bu ayrı bir konudur, geçiyoruz.

Hâlbuki demokrasilerde böyle bir şey olmaz. Önemli olan tarihten ibret almak ve yanlışları tekrar etmemektir. **Osmanlı** da bizimdir, öncesi de, sonrası da, cumhuriyet de. Evet, uzun zaman **Osmanlı** kötü gösterilmiştir. Bunu eski cumhurbaşkanı Sayın **Demirel** de itiraf ederek: “**cumhuriyetin değerlerini yerleştirmek için eskiyi kötüledik.**” dedi. (Ben kendisinden dinledim.) Bununla beraber devlete karşı işlenen suçlarda, 1/3/1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, madde 125’de idam cezası; değişik 26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, madde 302’de, idam kaldırıldığı için, müebbet hapis cezası vardır. Yani devlet kendisini korumak için her zaman ağır cezalar verir. Bu da ayrı bir konu.

99. yılını kutlayacağımız cumhuriyet döneminde yanlışlar yapılmadı mı? Yanlışlar yapılmıyorsa, herhalde çok daha iyi bir yerde olurduk. Şüphesiz savaştan zaferle çıkmış, ama o kadar çok şehit verilmiş ki, öğrenciler bile savaşa katılmak zorunda kalmış ve bazı liseler mezun verememiş; çocuklar yetim, kadınlar dul kalmış. Yine Sayın **Demirel**’in tabiriyle “**toplu iğne yapamayacak bir durumdan**” bugünlere geldik.

Özellikle cumhuriyetin ilk yıllarında okuma yazma seferberliği, sanayi hamlesi, bunun için yurdun dört bir tarafına, kısa zamanda bölgeye uygun, 40’tan fazla fabrika yapılması, insanlara iş imkânı sağlanması çok önemlidir. Bugün de buna çok ihtiyaç var. Ne yazık ki bunlar bazıları için çiftlik gibi kullanıldı, torpille fazladan insanlar yerleştirildi ve zarar ediyor diye sonunda hepsi satıldı. Yine de çok büyük mesafe alındı. Ama ikinci dünya savaşına girmememize rağmen, bu savaşta neredeyse harabe haline gelen

Almanya ve Japonya ile mukayese ettiğimiz zaman çok daha iyi yerlerde olmamız gerektiği açıktır. Arada çok büyük fark var. Bunun sebebi de yapılan yanlışlıklardır. Sistem ve kanunlar ne kadar iyi olursa olsun, onlara uyulursa ve iyi uygulanırsa hedefe ulaşılır. Burada doğru olan, her iki taraf için de, ifrat ve tefritten uzak durmak ve ölçülü, dengeli bir yol tutmaktır. Bu her zaman iyidir.

H-Atatürk’ün: “Cumhuriyet fazilettir.” cümlesi:

Atatürk’ün “Cumhuriyet, ahlâkî fazilete dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir. Cumhuriyet idaresi faziletli ve namuslu insanlar yetiştirir.”²⁶ sözleri Cumhuriyetin anlamını, değerini ve nasıl olması gerektiğini ifade etmektedir. Burada **Atatürk’ün** özellikle 3 defa **fazilet** vurgusu çok önemlidir. Zira **fazilet**, kişiyi üstün ve değerli davranışlara yönelten manevî ve ruhî nitelikler için kullanılan bir ahlak terimidir. Türkçe’de “**erdem**” kelimesiyle ifade edilir.

Gazalî ve İbnü’l-Arabî gibi birçok mutasavvıf, fazilet konusunu üç psikolojik temele dayandırdılar. “**Nefsin güçleri**” denilen bu temel yetenekler:

- Bilgi gücü,**
- Arzu/şehvet gücü,**
- Gazab/öfke gücüdür.**

Bu güçlerin dengeli ve ılımlı olmasına “**itidal**” veya “**vasat**”; aşırılığına “**ifrat**”, zayıflığına/ yetersizliğine “**tefrit**” denir. İşte bu üç gücün itidal ve orta noktada olmasından üç temel fazilet doğar.

- Bilgi gücünden hikmet,**
- Arzu/şehvet gücünden iffet,**
- Öfke gücünden şecaat/yiğitlik faziletleri.**²⁷

İ) Hedefe ulaşmak için dikkat edilmesi gereken hususlar:

İşte asıl sorun ifrata kaçma veya tefrite düşmekten kaynaklanıyor; ortası bulunsa problem kalmayacak. Şüphesiz bunların her bireri üzerine çok şey yazılabilir. Ama konumuz bunlar değil. Yalnız içtimaî/sosyal vazifeler sayılırken özellikle şu hususlara dikkat etmek gerekir:

İnsanların hayat hakkına, hürriyet hakkına, din ve vicdan hürriyetine, namus ve haysiyetine, mülkiyet hakkına riayet son derece önemlidir.²⁸

O halde demokrasiden gerçek manada yararlanabilmek için bunlarla beraber şu hususlara dikkat etmek gerekir; aksi halde istenen maksat hâsıl olmaz.

1- Tatlı bir rekabet: Elbette ki demokrasilerde siyasi partiler (iktidar ve muhalefet partileri), vazgeçilmez unsurlardır, biri olmazsa eksik kalır. Seçimlerde herkes programını anlatır, tatlı bir rekabet yaşanır ve millet istediğini seçer; herkes de sonucuna katlanır.

2- Her gün siyaset yapılmaz. Seçimden seçime halkın huzuruna çıkılır ve eşit şartlarda centilmence bir yarış olur. “**Üslubu beyan aynıyle insandır.**” önemli bir kuraldır. **Nezaket, zarafet, letafet elden bırakılmamalıdır.** Her gün insanları, germeye, ötekileştirmeye, küstürmeye, kin ve nefrete hiç gerek yoktur, bu ters de tepelidir. Konuşmalarda ifrat ve tefritten kaçınılmalı ve konuşmalar mutlaka ölçülü-dengeli olmalıdır. Çünkü genellikle ifrat ve tefritin birbirine munkalip olduğu, çok defa görülmüştür ve görülmektedir. Örnekleri çoktur. Unutmayalım ki, her zamankinden daha çok sevgi, saygı, hoşgörüyü ve birlik-beraberliğe ihtiyacımız vardır. Başka Türkiye yok. Kader ve tarih, bizlere bu cennet vatan üzerinde birlikte yaşama misyonu yüklemiştir. Herkesin eşit hak ve sorumlulukları vardır.

3- Akıl, bilim ve vicdan: Seçmenlerin akıl, bilim ve vicdanlarını birleştirerek vatan ve milletin geleceği için tercih yapması. İnsanları hayvanlardan ayıran özellik budur. Bazen torunlarımızla tatile gittiğim zaman komşunun tavuklarına yem atıyoruz. Onlar da bizi her gördüklerinde etrafımızı sarıyorlar. Çok da hoşumuza gidiyor. Ama seçenle seçilen arasındaki tercih, böyle olmamalı ve takım tutar gibi parti tutulmamalıdır.

4- Yalan sözden, yalan vaatten, iftira ve böh-tandan mutlaka kaçınılmalıdır, değmez de! Çünkü yalan bütün kötülüklerin anasıdır. Bunda kul hakkı da vardır. Günümüz hastalığı olan kandırma, aldatma, kandırılma ve aldatılmanın dinimizde yeri yoktur. “(akıllı ve olgun) **Mümin bir delikten iki defa sokulmaz, ısırılmaz.**”²⁹ hadisi şerifi ne kadar anlamlıdır.

“**Ey iman edenler, yapmayacağınız şeyi niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük gazab gerektiren bir davranıştır.**”³⁰

Âyeti kerimesi de herkesin, özellikle siyasilerin, kulağına küpe olmalıdır. Kişinin yapmayacağı/yapamayacağı bir şeyi söylemesi, kendi fiilleri hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunması ve yapmadığını yapmış gibi anlatması çok çirkin bir davranıştır!

5- Devletin memuru olma şuuru: Seçimlerden sonra seçilenler, idare edenler, en üst makamdan en alt makama kadar bütün yöneticiler, partinin memuru değil, devletin memuru olma şuuruyla herkesi kucaklayan, bütün milletin başkanı, başbakanı, bakanı, valisi/kaymakamı ve müdürü olmalıdır; asla ve asla insanlar arasında ayırım yapılmamalıdır. Kamuda çalışan herkes. Çünkü devleti temsil ediyorlar. Onların yüzünden hiç kimse devlete küsmemelidir. Ancak o zaman demokrasiden beklenen güzellik ve olgunluk meydana gelir. Yoksa seçenle seçilenler, üzerine düşen vicdanî kanaatini adalet ve dürüstlük ilkelere uygun olarak kullanmazsa beklenen sonuç elde edilemez.

SONUÇ:

Demokrasinin en ileri ve en gelişmiş şekli olan cumhuriyet, yarınlarımızın teminatıdır. Cumhuriyetimizi korumak ve gelecek nesillere aktarmak her cumhuriyet vatandaşının görevidir. **Kurtuluş Savaşı**’nı kazanıp demokrasiyi getirecek cumhuriyeti kuran başta **Atatürk** olmak üzere silah arkadaşlarını ve emeği geçenleri rahmet ve minnetle yâd ediyoruz. Ruhları şad olsun. İnşallah devletimiz, demokrasi ve cumhuriyetle ilelebet payidar kalacaktır. Hz. Allah (cc), vatanımızı ve milletimizi her türlü tehlikelerden korusun. Şimdiden cumhuriyet bayramımız kutlu olsun.

- 1- Bkz. Sağlam, Hadi, İslâm Hukukunda Yönetim Şekli, Dergipark, Mart 2017, c: 2, sayı: 1, s: 54.
- 2- Nisâ süresi /4, âyet: 58; Bkz. Tekin, İlyas, Yeni Eğitim-Öğretim Yılı, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Eylül 2022, sayı: 61, s: 4-9.
- 3- Bkz. Sağlam, Hadi, İslâm Hukukunda Yönetim Şekli, Dergipark, Mart 2017, c: 2, sayı: 1, s: 53.
- 4- Yücel, İrfan, Peygamberimizin Hayatı, Ankara 2012, s: 250.
- 5- Buhârî, Ezan, 46, 47, İ’tisâm, 5, Enbiyâ, 19; Ne-seî, İmâme, 1, 17; Ebû Dâvûd, Mukaddime, 14; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 4/412, 413; ez-Zebidî, Tecdîdî Sarîh T, Ankara 1980, c: 2, s: 626-659, Hadis no: 387, 394,397, c: 11, s: 12-13; İbni Sa’d, Tabakat, Beyrut 1398, 2/217; Yücel, İrfan, Peygamberimizin Hayatı, Ankara 2012, s: 253.

- 6- Yücel, İrfan, Peygamberimizin Hayatı, Ankara 2012, s: 253-254; ez-Zebidî, Tecrîdî Sarîh T, Ankara 1980, c: 11, s: 12-13.
- 7- Tevbe sûresi /9, âyet: 40.
- 8- Bkz. Ebu Dâvûd, Sünnet, 8; Tirmizî, Fiten, 48; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 4/272; 5/220, 221.
- 9- İbni Hişâm, es-Sîre, Beyrut 1391, 4/311.
- 10- Âli İmrân sûresi /3, âyet:159.
- 11- Şûrâ sûresi /42, âyet: 38.
- 12- Bkz. Sağlam, Hadi, İslâm Hukukunda Yönetim Şekli, Dergipark, 2017, c: 2, sayı: 1, s: 48-49.
- 13- Şûrâ sûresi /42, âyet: 38.
- 14- Yazır, Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1971, c: 6, s: 4249; Kadî Beydâvî, Beydâvî Tefsiri, Kahire 1965, c: 2, 193; Bursevî, İsmail Hakkı, Rûhul-beyân tefsiri, İstanbul 1969, c: 8, s: 331.
- 15- Bkz. Tekin, İlyas, Kadınları ve Kızları Hor ve Hakir Görmek, Türkay Dergi, Haziran 2022, sayı: 58, s: 30-34.
- 16- I-II, İstanbul 1294-1295.
- 17- Abdalbâkî, Muhammed Fuad, el-Mu'cemu'l-mufehres, Beyrut tarihsiz, s:665.
- 18- Tahrîm sûresi /66, âyet: 12.
- 19- Âli İmrân sûresi /3, âyet: 35-36.
- 20- Bakara sûresi /2, âyet: 35-38; A'raf sûresi /7, âyet: 19, 26-27; Tâhâ sûresi /20, âyet: 117,121.
- 21- Tahrîm sûresi /66, âyet: 10-11.
- 22- Yusuf sûresi /12, âyet: 24-32.
- 23- Naml sûresi /27, âyet: 23-44.
- 24- Sami, Şemsettin, Kamûsi Türkî, İstanbul 1986, Tercüman Gazetesi, s: 1519.
- 25- Bkz. Danişmend, İsmail Hami, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, İstanbul 1971, c: 1, s: 6, 33, 68-69, 83-84, 227.
- 26- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c: 2, s: 231; Durmuş Yalçın, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi-2, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2014, s: 275.
- 27- Bkz. İslâm 'da İnanç ve İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, M.Ü.İ.F.Vakfı Yayınları, İstanbul 1997, c: 2, s: 26-27.
- 28- Bkz. Bilmen, Ömer Nasuhi, Yüksek İslâm Ahlakı, İstanbul 1964, s: 95-102.
- 29- Buhârî, Edeb, 83; Müslim, Zühd, 63, Edeb, 29; İbni Mâce, Fiten, 13; Dârimî, Rikak, 65; İbni Hanbel, Müsned, 2/115.
- 30- Saff sûresi /61, âyet: 2-3.